

Möjligheternas byggregler

Samhällsbyggnadssektorns samlade uppfattning

Svensk
Byggtjänst

Innehåll

3	Förord
5	Rekommendationer
7	Bakgrund
8	Sammanfattning
8	Verifiering och kvalitetskontroll av funktionskrav
9	Branschens roll och samordning
10	Byggregler och tolkning
11	Kompetensbehov
11	Nya roller behövs
13	Redogörelse av resultat
13	De största utmaningarna
18	Nya roller i övergången
21	Svensk Byggtjänsts tänkbara roll
24	Om metoden för denna kartläggning
26	Om Svensk Byggtjänst

Förord

Svensk Byggtjänst är ett sektorägt företag med uppdrag att som en neutral aktör leverera nytta som kommer hela samhällsbyggnadssektorn till godo. I uppdraget ingår att samla in, sortera, kvalitetssäkra och tillgängliggöra kunskap för ett mer hållbart byggande. Affärsmodellen bygger på att allt överskott återinvesteras i verksamheten för åtgärder där sektorn har stora behov.

Detta gör sammantaget företaget till en av de aktörer som pekas ut av sektorn att bidra i omställningen till Möjligheternas byggregler. Inte minst eftersom det är av största vikt att det nya regelverket bidrar till den för samhället nödvändiga och pågående omställningen till ett byggande med mindre klimatpåverkan.

Av denna anledning och från denna centrala och neutrala position har vi valt att undersöka sektorns samlade uppfattning om utmaningar och behov vid införandet av och övergången till de nya byggreglerna. I detta arbete har Svensk Byggtjänst samarbetat med Samhällsbyggandets Regelforum.

Det nya regelsystem som föreslås är för sektorn en av de största förändringar den ställts inför på många år. Inte minst eftersom den samtidigt genomgår en omfattande omställning till ett mer hållbart byggande.

Denna uppfattning kan ses utifrån det faktum att sektorn är stor och fragmentiserad med ömsesidiga beroenden som är utmanande att hantera utan central samordning. Sektorn saknar i dag en aktör med mandat att besluta i sektorövergripande ärenden.

Samtidigt finns goda exempel där sektorn lyckats komma samman för att samordna olika behov. Exempel är referensverket AMA som ges ut av Svensk Byggtjänst och branschreglerna ”Säker Vatten”.

Med hänsyn till sektorns förutsättningar och ett gott samarbete med Boverket kan övergången till det nya regelverket tryggas.

Christian Sterner

Affärsområdeschef, Svensk Byggtjänst

Rekommendationer

Baserat på den kartläggning av utmaningar som sektorn uppfattar att Möjligheternas byggregler kommer att innebära vill Svensk Byggtjänst lämna ett antal rekommendationer till beslutsfattare och myndighet.

- 1** För att stödja sektorn i att säkerställa byggkvalitet och ett hållbart byggande bör Boverket tydligt definiera och kommunicera myndighetens roll i den nya strukturen för byggregler. Det inkluderar att klargöra ansvarsområden och vilka resurser som ställs till förfogande för att möta sektorns behov. Dessutom bör myndigheten klargöra olika aktörers roller och ansvar kopplat till de nya byggreglerna så som kommuners, beställares, entreprenörers och leverantörers. Myndighetens klargörande på detta område är nödvändig eftersom sektorn saknar en central aktör med ett givet mandat att besluta i sektorövergripande ärenden.
- 2** En enhetlig tolkning och tillämpning av reglerna över hela landet är väsentlig. Innan det nya regelverket träder i kraft bör Boverket därför underlätta för kommunerna att på lokal nivå kunna implementera och efterleva de nya byggreglerna enhetligt och effektivt. Det kan handla om utbildning, vägledning och stöd exempelvis vad gäller skiljelinjer mellan olika standarder
- 3** I syfte att säkerställa enhetlighet och hög kvalitet i genomförandet av framtida byggprojekt bör beslutsfattarna överväga sektorns förslag om inrättandet av en ny myndighet eller prövningsnämnd för granskning, övergripande tillsyn och teknisk samordning på nationell nivå.

- 4 För att främja enhetlig tillämpning av regelverket över hela landet bör Boverket säkerställa tillgång till en plattform för tillförlitlig information och stödja samordning och samarbete mellan kommuner.
- 5 I syfte att säkerställa kvalitetssäkrade och enhetliga bedömningar av byggprojekt bör Boverket stödja utvecklingen av sektorgemensamma normer och certifieringssystem baserade på branschens regler. I detta arbete är det viktigt att involvera sektorn brett för att säkerställa representativitet och tillförlitlighet.
- 6 Slutligen rekommenderas att införandet av de nya byggreglerna flyttas fram 1–2 år eller att övergångsperioden förlängs med motsvarande tid. En längre tidshorisont är nödvändig för att ge sektorn rimlig tid att förbereda och anpassa sig till de nya reglerna.

Bakgrund

Möjligheternas byggregler är resultatet av ett regeringsuppdrag till Boverket att se över myndighetens bygg- och konstruktionsregler.

Samhället står inför flera stora utmaningar som påverkar byggandet och samhällsbyggnadssektorn. Vi behöver bygga mycket, både bostäder och lokaler, med fokus på såväl ekonomi som kvalitet. Samtidigt behöver vi ta oss an de problem som klimatförändringarna innebär. Metoder och idéer för byggandet behöver utvecklas och bli mer innovativa. För att möjliggöra detta behövs förändringar på flera områden. Ett av dessa är byggreglerna.

Boverket har nu tagit fram en ny regelmodell som utgör ett första steg i en längre process. Målet är att samhällsbyggnadssektorn ska få utökade möjligheter och större ansvar för att utveckla byggandet. Under de kommande åren behövs ett fortsatt arbete för att utvecklingen ska bli framgångsrik och målet kan nås.

Den nya modellen innebär att bygg- och konstruktionsreglerna ska bestå av färre regler och utformas som funktionskrav. Reglerna ska varken innehålla allmänna råd, hänvisningar till standarder eller hänvisningar till andra myndigheters och organisationers föreskrifter och riktlinjer.

Läs mer på Boverkets webbplats.¹

¹ Boverket: <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2020/mojligheternas-byggregler>

Sammanfattning

I syfte att förstå samhällsbyggnadssektorns samlade uppfattning angående Möjligheternas byggregler och deras potentiella utmaningar, har Svensk Byggtjänst genomfört en kartläggning baserad på en djupgående dialog med ett 100-tal representanter för sektorns olika aktörer. Här följer en sammanfattning av dessa samtal. För en mer detaljerad redovisning se sida 13.

Verifiering och kvalitetskontroll av funktionskrav

Samhällsbyggnadssektorns aktörer ser utmaningar med verifiering och kontroll av funktionskrav som kan öka risken för kvalitetsbrister och orsaka högre kostnader. Därför anser man att en förstärkt kontroll av byggprocessen är nödvändig. Den behöver utföras även under byggprocessens gång då vissa kontroller är svåra att genomföra i efterhand.

Man uppfattar utmaningar med att utforma och genomföra pålitliga och hanterbara verifieringsprocesser eftersom de kräver konsensus och tvärfunktionellt samarbete mellan olika aktörer för att förstå och testa hur väl byggprojekt möter de uppställda funktionskraven.

Det råder också osäkerhet om vem som ska bedöma vad som är tillräckligt för att uppfylla ett funktionskrav, det vill säga hur verifieringsmetoden ska se ut.

I syfte att säkerställa enhetlighet och hög kvalitet i genomförandet av framtida byggprojekt anser aktörerna att det behövs en ny

myndighet eller prövningsnämnd för granskning, övergripande tillsyn och teknisk samordning på nationell nivå.

Kommuner, särskilt de mindre, står inför svårigheter på grund av begränsade resurser och bristande expertis inom olika teknikområden vilket hindrar dem från att kunna verifiera och bedöma funktionskrav på ett likartat och enhetligt sätt. Situationen skapar risk för inkonsekventa kravnivåer och tolkningsskillnader vilket kan leda till variationer i tillämpningen av funktionskraven mellan olika kommuner och byggherrar.

Försäkringsbranschen måste anpassa sig till nya regelverk och osäkerhet kring regeltolkning. Det menar försäkringsbolagen själva skapar ökade affärsrisker vilket kommer påverka premier på nybyggda bostäder negativt.

Branschens roll och samordning

De nya byggreglerna ökar behovet av samordning av sektorns olika behov och intressen. Med minskad detaljgrad i statens regelverk behöver sektorn etablera en kvalitetssäkrad process för att utveckla sektorgemensamma normer (i sektorn kallat sektornormer). Därtill kan det komma att behövas certifiering baserad på branschöverenskomna regler. Sektorns normer ska vara framtagna i konsensus med sektorns aktörer med transparens, med hjälp av referensgrupper och innefatta ett remissförfarande. Det kan liknas vid framtagandet av exempelvis referensverket AMA eller Säker Vatten.

Det är viktigt att det finns en strukturerad och kvalitetssäkrad process för att hantera risker kopplade till intressekonflikter och särintressen när denna typ av nya normer tas fram. Det behövs en bred representation från sektorn i detta arbete och en neutral part för att leda processen.

För att stödja implementeringen av de nya byggreglerna i hela sektorn krävs samarbete och öppenhet. En gemensam och i sektorn centralt placerad plattform för tillförlitlig information är av avgörande betydelse för sektorns förmåga att effektivt överföra och dela kunskap mellan olika aktörer och intressenter. Det skapar en grund för ökat samarbete, minskar risken för missförstånd och felaktig information samt främjar en enhetlig förståelse och tillämpning av kunskap inom sektorn.

Byggregler och tolkning

Vägledning och riktlinjer som är anpassade till det nya regelverket måste utvecklas och tillgängliggöras av och för sektorn.

Det finns en oro för att bristande enhetlig tolkning av kommunala särkrav kan leda till ökad osäkerhet för byggaktörer och skapa en situation med varierande regler mellan kommuner. Mindre kommuner har begränsade resurser och budgetutmaningar vilket komplicerar efterlevnaden av regler.

Enhetliga tolkningar och tillämpningar av reglerna över hela landet behöver stödjas genom nationell samordning och tydliga skilje-linjer mellan olika standarder.

Typgodkännande och riskbedömningar för att underlätta och skapa enhetliga bedömningssätt mellan kommuner förespråkas.

Sektorn föreslår att en prövningsnämnd, myndighet eller annan oberoende instans inrättas för granskning, övergripande tillsyn och teknisk samordning på nationell nivå.

Kompetensbehov

De nya byggreglerna kräver utbildning och kompetensutveckling inom både näringslivet och den offentliga sektorn. Exempelvis saknar många byggherrar, särskilt de mindre företagen, den nödvändiga kunskapen för att uppfylla kraven som ställs på dem. Även kommunerna anses ha stort utbildningsbehov.

Kompetensutveckling i branschen kan främjas genom certifieringar och oberoende bedömningar.

Nya roller behövs

För att de nya byggreglerna ska fungera på ett bra sätt krävs ett antal nya roller och roller som behöver ses över och tydliggöras i förhållande till i dag.

Boverket behöver klargöra sin roll i den nya regelstrukturen, speciellt hur de stöttar sektorn med att säkerställa hög byggkvalitet och hållbarhet.

Flera aktörer anser att en myndighet för övergripande tillsyn och nationell teknisk samordning och granskning behöver skapas. Oberoende prövningsnämnder och regelansvariga för specifika områden i det nya regelverket, med djupgående kunskaper inom sina fält för att vägleda och stödja sektorn, är enligt flera aktörer nödvändiga.

Regelansvariga grupper med bred förankring i sektorn baserade på de olika kapitlen i det nya regelverket behöver utses. Det kan liknas vid arbetet med referensverket AMA som utvecklas under ledning av Svensk Byggtjänst.

Kommunernas roller behöver klargöras, exempelvis bygglovs-handläggare och byggnadsinspektörer.

Utveckling av expertroller och sakkunniga inom specifika teknikområden är nödvändig för att hantera verifiering och tillämpning av kraven praktiskt.

Det krävs att det finns neutrala aktörer som kan definiera regelverk och säkerställa kvalitetsstämpel på branschens egna regler. Aktörerna efterfrågar även ett förtydligande av den nya rollen som gäller certifierade byggprojekteringsföretag.

Redogörelse av resultat

Här följer en mer detaljerad redogörelse av vad som framkommit i Svensk Byggtjänsts och Samhällsbyggandets Regelforums dialog med sektorn om Möjligheternas byggregler. Dialogen har förts med ett brett spektrum av representanter för sektorn; beställare, entreprenörer, branschorganisationer, konsulter, myndigheter, kommuner, försäkringsbolag med flera. Se sida 24 för en detaljerad beskrivning.

De största utmaningarna

Verifiering och kvalitetskontroll. Vi står inför utmaningar med att verifiera och kontrollera byggkrav, utmaningar som ökar risken för brister i kvalitet och kan leda till högre kostnader. Vem som ska bedöma nya lösningar och hur detta ska göras är fortfarande oklart. Vi ser bland annat behov av att stärka kompetensen inom branschen, tydligare roll för certifierade byggprojekteringsföretag och stärkt byggkontroll.

Verifiering av funktionskrav handlar om svårigheten i att säkerställa att arbetsmiljökrav och andra funktionella krav faktiskt uppfylls i praktiken. Detta inkluderar komplexiteten i att definiera vad som är ett "bra" krav samt att utforma och genomföra verifieringsprocesser som är både tillförlitliga och hanterbara.

Detta är särskilt utmanande eftersom det ofta krävs tvärvetenskapliga kunskaper och samarbete mellan olika aktörer för att både förstå och testa hur väl byggprojekt möter de uppställda funktionskraven.

Det finns ett behov av att utveckla tydliga och enhetliga verifieringsprocesser samt juridiskt stöd för att hantera dessa.

Vägledning och riktlinjer. Det finns ett stort behov av kunskap och förståelse för de nya reglerna över hela sektorn. Det behövs tydlig vägledning och riktlinjer som är anpassade till det nya regelverket och som ersätter de Allmänna Råden.

Det är brådskande att tillhandahålla tillförlitliga och kvalitetssäkrade riktlinjer genom en gemensam plattform, särskilt med tanke på den snäva tidsramen innan nya byggregler träder i kraft. En strukturerad och kvalitetssäkrad process är nödvändig för att utveckla sektorgemensamma normer som möjligen inkluderar certifiering baserade på branschöverenskomna regler. Här är det viktigt med samarbete och öppenhet för att utveckla och följa normer och rekommendationer.

Kommunerna. Mindre kommuner med små resurser och begränsningar i olika teknikområdets detaljexpertis vittnar om svårigheter att kontrollera att krav och regler uppfylls. Deltagare förespråkar typgodkända lösningar för att skapa enhetliga bedömningsätt mellan olika kommuner.

Det framkommer att det råder stor osäkerhet bland kommuners bygglovsenheter om vad som förväntas av dem i kommande regelverk. De rapporterar om en väldigt stressande situation där de inte har medel att köpa standarder idag och med kommande regelverk behöver de förutom inköp av standarder också vidareutbildning och nationell samordning.

Olika tolkningar och tillämpningar. För att motverka olika tolkningar av regler och säkerställa hög kvalitet diskuterades behovet av oberoende bedömningar och regler för verifiering. Förslag lyftes

på inrättandet av en prövningsnämnd eller annan oberoende part för att granska och godkänna branschregler.

En enhetlig tolkning är avgörande för att skapa förutsägbara och rättvisa förhållanden inom byggsektorn. Det finns en oro för att byggnadsnämnder inte kommer att tolka regelverket enhetligt, vilket kan leda till att kommuner inför egna särkrav. Detta skapar en osäkerhet för byggaktörerna som behöver kunna förvänta sig samma besked oavsett kommun och undvika en situation där varje kommun har sina egna regelvariationer.

Branschens roll och ansvar. Det råder osäkerhet kring vem som representerar sektorn och det finns behov av en neutral part för att hålla ihop och samordna sektorn i förhållande till de nya behov som uppstår.

Diskussionen handlade också om Boverkets roll och de nya byggreglernas syfte att stödja ett billigare, bättre och snabbare byggande. Deltagare efterfrågar möjligheten att kunna överblicka hur myndigheten bidrar till kvalitet och förbättrade livscykelkostnader på ett övergripande plan.

Det är inte tydligt vem som ansvarar för att uppfylla olika funktionskrav under produktionstiden. Det finns en otydlighet i de nya byggreglerna om vem som tar ansvar för olika faser av byggprocessen, till exempel från det att trästommar är på plats till de blir väderskyddade.

Neutralitet och samordning av standarder. Bristen på neutralitet när branschorganisationer formulerar regler kan leda till intressekonflikter och kräver uppmärksamhet. Överlappning av regler mellan olika organisationer kan leda till osäkerhet om vilka standarder som bör tillämpas. Detta understryker behovet av tydlig

skiljelinje mellan Boverkets minimistandarder och ytterligare branschöverenskommelser.

Tillsyn och prioritering av branschspecifika krav. Ett omfattande kontrollsystem är nödvändigt för att övervaka hela leverantörskedjan och där kan försäkringsbranschen spela en större roll. Det finns också ett behov av att prioritera och reglera branschspecifika regler för att uppnå EU-kompatibilitet, en uppgift som för närvarande inte hanteras av vare sig Boverket eller branschen. Dessutom krävs specifika riktlinjer liknande dem för Säker Vatten.

Brist på kompetens i bygg- och planeringsprocesser. Det påpekas att det finns ett stort behov av kompetenshöjning med förslag som att införa personcertifieringar för att säkerställa att branschaktörer förstår sina begränsningar och kan upprätthålla hög kvalitet i sitt arbete.

Det råder bristande kunskap och behov av mer utbildning inom specifika teknikområden, exempelvis brandtätthet.

Det finns ett behov av att stärka byggherrarnas kompetens för att de ska kunna bära det ansvar som ligger på dem. Det gäller i synnerhet i småskaliga byggprojekt där resurser och tillgång till expertis kan vara begränsade.

Kompetensutveckling i branschen kan främjas genom certifieringar och oberoende bedömningar.

Konsekvenser för försäkringsbranschen. Försäkringsbolag står inför utmaningen att anpassa villkor och bedöma skador enligt de nya reglerna. Det innefattar osäkerheter kring regeltolkning och med risk för kvalitetsvariationer som kan uppstå med de nya byggreglerna skapar det affärsmässiga risker för försäkringsbolagen.

Ökade affärsrisker kan komma att medföra att försäkringspremier påverkas.

Risker. Bland de risker som deltagarna i denna kartläggning lyfter finns följande:

- Risk för egenutvecklade verifieringsmetoder och inkonsekventa kravnivåer. Det innebär behov av juridiskt stöd och organiserade byggherrar för att ställa och verifiera krav effektivt.
- Genom olika tolkningar av regler i olika kommuner och av olika byggherrar finns risk för olika tillämpningar och variation i byggkvalitet, vilket i slutändan drabbar konsumenten.
- Det finns risk för ökat fokus på juridiska frågor och mindre fokus på det vi faktiskt bygger.
- Deltagare ser risker kopplade till kommunernas bygglovsenheter där det råder brist på resurser och finns budgetutmaningar.
- De ser också risk för beroende av stora aktörer. Mindre kommuner och företag kan uppleva en brist på teknisk kompetens vilket leder till att de blir beroende av lösningar från större aktörer. Samtidigt finns det en risk att dessa mindre enheter förlorar sin tekniska kompetens ytterligare och rutinmässigt förlitar sig på stora aktörers standardiserade lösningar, vilket kan begränsa deras egen utvecklings- och anpassningsförmåga till specifika lokala behov.
- Det finns en osäkerhet kring ansvarsfördelning vid kvalitetsbrister i byggprojekt vilket behöver klargöras. Annars finns risk för långa processer och många ärenden i mark- och miljödomstol.

- Helhetsperspektivet riskerar att gå förlorat om varje branschorganisation tar fram egna riktlinjer. Det finns exempel på områden där gränsdragningen är otydlig, exempelvis där vatteninstallationer möter konstruktioner. Detta kan skapa svårigheter att uppfylla och verifiera krav över olika områden.
- Många aktörer påtalar att tidplanen för införandet av nya byggregler är alldeles för snäv. Sektorn har många olika delar som behöver utvecklas från grunden och att göra det samordnat kräver mer tid än nu finns tillgänglig.
- Vi riskerar att en kompetensutarmning sker. Många mindre byggherrar, särskilt i små företag, saknar den nödvändiga kunskapen för att uppfylla de krav som ställs på dem. Detta leder till risk för kompetensutarmning inom branschen om inte kraven görs tydliga och hanterbara för dessa aktörer. Småskaliga byggprojekt, där resurser och tillgång till expertis kan vara begränsade, är speciellt utsatta eftersom byggherrarna i dessa fall ofta måste bära ett stort ansvar på egna axlar.

Nya roller i övergången

Det konstaterades i samtalen att det behövs nya roller för att stödja samordning inom branschen, kvalitetssäkring, centraliserad publicering av gällande regler, standarder och liknade samt projektledning i utveckling och övergång till det nya regelverket.

En myndighet för övergripande tillsyn och nationell teknisk granskning med kvalificerad personal anses nödvändig. Mer specifikt lyftes följande:

Samordning & informationsdelning. Det finns ett betydande behov av samordning mellan olika branschaktörer för utveckling av sektorgemensamma normer, exempelvis mellan försäkrings- och byggbranschen. En facilitator krävs för att leda diskussionsforum.

För att hantera den ökade ekonomiska belastningen på branschen och kommunerna för att bygga upp kompetens kan det krävas nationell samordning och resursfördelning. Detta skulle fungera som en vägledning för beställare och kravställare, vilket underlättar för dem att hitta och uppfylla relevanta krav.

En central plattform skulle minska behovet av att söka efter information på flera ställen och ge en enhetlig metod för att ta del av innehållet. Den behövs för att samla, tydliggöra och tillgängliggöra information om de nya reglerna och kontinuerligt identifiera luckor i regelverket.

Nationell samordning behövs också för att underlätta för sektorns aktörer att utveckla sin kompetens och att resurser fördelas mer effektivt. Detta skulle kunna innebära gemensamma riktlinjer, utbildningsinitiativ och plattformar för kunskapsdelning för att stärka branschens övergripande förmåga att möta nya krav och standarder.

Projektledning. En aktör måste leda sektorns samordning och denna roll kräver finansiering. Svensk Byggtjänst ses som en lämplig kandidat för denna roll.

Granskning. Teknisk granskning bör centraliseras på nationell nivå med specialiserad personal som kan prioritera och som besitter erkänd kompetens. För att garantera kvalitet och regelkonformitet i byggprojekt betonas vikten av oberoende bedömningar.

Det innebär en ökad användning av externa, objektiva granskningar för att säkerställa att byggnormer och standarder följs korrekt.

Det föreslås att en prövningsnämnd ska utvecklas för att erbjuda stöd i bedömningsprocessen. En sådan nämnd skulle kunna ge en oberoende granskning av byggprojekt, vilket kan förbättra kvalitetskontrollen och säkerställa att byggregler och standarder efterlevs på ett korrekt sätt.

Denna nämnd skulle fungera som en central kontrollinstans som inte bara övervakar efterlevnaden av regler och standarder, utan också agerar som en medlande part mellan olika aktörer i byggprocessen. Genom att ha en oberoende ställning kan nämnden objektivt bedöma projekt och initiativ, vilket bidrar till en högre grad av tillit och transparens inom branschen.

Myndigheten. Boverket behöver klargöra sin roll i den nya regelstrukturen, speciellt hur myndigheten stöttar sektorn för att säkerställa hög byggkvalitet.

Experter. Det behövs utveckling av expertroller och sakkunniga inom specifika teknikområden för att hantera verifiering och tillämpning av kraven praktiskt.

Det behöver skapas en roll för att hantera tillsynsärenden och säkerställa kvaliteten hos kontrollansvariga som sätter kvalitetsstämpelein på metoder och krav. Eventuellt finns det även ett behov av ett bedömningsråd som är en neutral part för att överpröva nya byggtekniker.

Det behövs regelansvariga för specifika områden i det nya regelverket. Dessa roller skulle ha djupgående kunskaper inom sina

respektive fält och ansvara för att vägleda och stödja byggprojekt i att uppfylla de specifika kraven. Detta kan inkludera allt från miljö- och energikrav till brandsäkerhet och tillgänglighet.

Neutrala aktörer. Sektorn behöver neutrala aktörer för att definiera regelverk och säkerställa kvalitetsstämpel på branschens egna regler.

Svensk Byggtjänsts tänkbara roll

I kartläggningen av utmaningar diskuterade sektorns aktörer även Svensk Byggtjänsts roll. De sammanfattas nedan. Notera att dessa endast är förslag och tänkbara roller som inte är beslutade.

Som neutralt och sektorägt företag kan Svensk Byggtjänst samarbeta med samhällsbyggnadssektorns aktörer och Boverket för att utveckla och samla vägledningarna och sektorgemensamma normer samt befintliga standarder på en gemensam plattform. Företaget kan också vara den aktör som driver utvecklingen av principer för de nya sektorgemensamma normerna.

Svensk Byggtjänst kan fungera som en central informationskälla och samordnare, och därigenom underlätta tillgång till vägledningarna och branschstandarder. Bland annat nämns följande förslag:

- Svensk Byggtjänst kan tillhandahålla en samlande plattform där alla vägledningarna och branschstandarder görs tillgängliga på ett strukturerat och lättillgängligt sätt. Detta skulle fungera som en tydlig ingångspunkt för aktörer i branschen för att snabbt hitta de krav och verifieringsprocesser som är aktuella.

- Referensverket AMA och standarder kommer att få en viktigare roll när sektorn i större utsträckning ska enas om bra lösningar, eftersom dessa redan fungerar som en gemensam norm för branschen. Svensk Byggtjänst och AMA har en etablerad roll som frivilliga projekteringskrav och stöd, vilket bör fortsätta framöver, med en förhoppning om större efterfrågan när regelverket blir mindre precist.
- Att etablera kriterier för att bedöma och integrera alla externa lösningar på den gemensamma plattformen innebär flera utmaningar. Det är en intrikat process som kräver djupgående analys och överväganden. Dessa kriterier måste bli gemensamma för sektorn och inte baserade på enskilda aktörers åsikter eller intressen. Det krävs en bred och inkluderande diskussion för att säkerställa att de fastställda kriterierna gynnar hela sektorn och främjar innovation och tillförlitlighet på plattformen.
- Svensk Byggtjänst kan ha en roll i att skapa och underhålla forum där branschen kan diskutera och få input på det som inte fungerar kopplat till de nya byggreglerna. Detta är viktigt både under implementeringen och tillämpningen av Möjligheternas byggregler.
- Svensk Byggtjänst kan samarbeta med organisationer (exempelvis RISE, SIS med flera) för att identifiera vilka vägledningar och standarder som behövs samt ta fram och publicera dem på en gemensam plattform. Det skulle göra det lättare för beställare och andra aktörer att hitta och följa rätt krav och verifieringsprocesser.

Om metoden för denna kartläggning

I syfte att förstå vad Möjligheternas byggregler innebär för samhällsbyggnadssektorn som helhet, har Svensk Byggtjänst genomfört en kartläggning under vintern/våren 2023/2024.

Målet är att få en djupare förståelse för de utmaningar som olika aktörer ser med det nya regelverket och identifiera de mest kritiska utmaningarna som behöver hanteras för en smidig övergång. Dessutom har vi kartlagt vilka nya roller som behövs och undersökt hur Svensk Byggtjänst kan bidra till detta samt vilken roll företaget kan spela i processen.

De huvudsakliga frågeställningarna som har legat i fokus under kartläggningen är:

- Vilka utmaningar identifierar du med det nya regelverket Möjligheternas byggregler?
- Vilka tre utmaningar anser du vara mest kritiska att hantera innan en övergång är möjlig?
- Vilka nya roller anser du vara nödvändiga för att säkerställa en smidig övergång till det nya regelverket?

Kartläggningen har genomförts genom fyra workshops med sammanlagt 90 deltagare. Dessa workshops genomfördes i samarbete med Samhällbyggandets Regelforum. Deltagarna har en bred representation från olika delar av sektorn: deltagare från kommuner, kommunala bostadsbolag, konsultföretag, arkitekter, hustillverkare, stora byggföretag, mindre byggföretag, försäk-

ringsbolag, materialleverantörer, utbildningsföretag, kriminalvården, olika myndigheter samt branschorganisationer.

Parallellt med dessa workshops har Svensk Byggtjänst även genomfört intervjuer med relevanta aktörer i sektorn. Dessa intervjuer har givit möjlighet för de tillfrågade organisationerna att besvara samma frågor som ställts under våra workshops. De intervjuade organisationerna är:

IQ Samhällsbyggnad/Samhällsbyggandets Regelforum

Byggföretagen

Innovationsföretagen

Sveriges Arkitekter

Byggherrarna

RISE

Sveriges Allmännyttan

Installatörsföretagen

Byggmaterialindustrierna

Dessutom diskuterades Möjligheternas byggregler under en workshop med ett 15-tal representanter för Svensk Byggtjänsts ägare den 14 mars 2024.

Om Svensk Byggtjänst

Svensk Byggtjänst är hela samhällsbyggnadssektorns samlade och validerade kunskap på ett och samma ställe. Vi ger ut referensverket AMA och tillhandahåller byggrelaterade tjänster, information och litteratur.

Vårt mål är att bidra till ett hållbart samhällsbyggande i dag och för kommande generationer. Vi är till för hela samhällsbyggnadssektorn, från den minsta till den största aktören och alla där emellan.

Företaget ägs av branschen och är en neutral part i förhållande till sektorns olika delar. Uppdraget är att samla in, sortera, kvalitets-säkra och tillgängliggöra kunskap för ett hållbart byggande. Verksamhetens eventuella överskott återinvesteras i ny utveckling för att lösa fler av sektorns utmaningar.

Läs mer på byggtjanst.se.

**Svensk
Byggtjänst**